

ต้นทุน รายได้ และผลตอบแทนจากการปลูกส้มเขียวหวาน

ในการวิเคราะห์ต้นทุน รายได้ และผลตอบแทนจากการปลูกส้มเขียวหวานในเขตภาคกลางของประเทศไทยนี้ ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวานในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 50 ราย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างสวนออกเป็น 5 ช่วงอายุของส้ม ดังนี้

1. ช่วงส้มอายุ 1 ปี จำนวน 10 สวน
2. ช่วงส้มอายุ 2-3 ปี จำนวน 10 สวน
3. ช่วงส้มอายุ 4-6 ปี จำนวน 10 สวน
4. ช่วงส้มอายุ 7-9 ปี จำนวน 10 สวน
5. ช่วงส้มอายุ 10-12 ปี จำนวน 10 สวน

รวม 50 สวน

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ต่อปีต่อสวน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้จะนำมารวมกลุ่มในแต่ละช่วงอายุของส้ม เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี โดยสมมุติว่าต้นส้มเขียวหวานที่มีอายุอยู่ในช่วงเดียวกันจะมีต้นทุนและรายได้ ตลอดจนผลตอบแทนต่อไร่ต่อปีเท่ากัน

ต้นทุนการปลูกส้มเขียวหวาน

การทำสวนส้มเขียวหวานนั้น ต้นทุนการปลูกส้มเขียวหวานจะเริ่มตั้งแต่เริ่มทำการปลูกส้มเขียวหวาน จนกระทั่งหรือสวนส้มเขียวหวานซึ่งมีอายุประมาณ 12 ปี ต้นทุนที่เกิดขึ้นมีทั้งต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุนหรือรายจ่ายฝ่ายทุน (Capital Expenditure) และต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ หรือรายจ่ายฝ่ายรายได้ (Revenue Expenditure)

รายจ่ายลงทุน คือ รายจ่ายที่จะให้ประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าหนึ่งงวดบัญชี และเราเรียกรายจ่ายประเภทนี้ว่า สินทรัพย์ เมื่อนำสินทรัพย์นี้มาใช้งาน ต้นทุนของบริการที่ได้

รับจากสินทรัพย์นั้นในงวดหนึ่ง ๆ จะนำมาคิดเป็นรายจ่ายประจำงวด ส่วนรายจ่ายประจำเป็นรายจ่ายที่ให้ประโยชน์ต่องวดบัญชีที่รายจ่ายนั้นเกิดขึ้น¹

รายจ่ายฝ่ายทุน คือ รายจ่ายเพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต ส่วนรายจ่ายฝ่ายรายได้ คือ รายจ่ายที่นำไปแสดงเป็นค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้น²

ต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุนสำหรับการทำสวนส้มเขียวหวานจึงเป็นรายจ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวร อันได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำสวนส้มเขียวหวาน เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องรดน้ำ เครื่องพ่นยา เครื่องตัดหญ้า กรรไกรตัดกิ่งส้ม มีดคายหญ้า จอบ แคลง เป็นต้น และเนื่องจากส้มเขียวหวานเป็นไม้ผลซึ่งจะให้ผลผลิตในปีที่ 3 ดังนั้นรายจ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปีที่ 1 และปีที่ 2 ก่อนปีที่ต้นส้มเขียวหวานจะให้ผลผลิตอันเป็นระยะเวลาเลี้ยงต้นส้มเขียวหวานให้เจริญเติบโตเพื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะให้ผลผลิตในปีต่อ ๆ ไป จึงเป็นต้นทุนประเภทรายจ่ายลงทุนด้วย ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการปลูก ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในปีที่ 1 และปีที่ 2

ดังนั้น รายจ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวรและรายจ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปีที่ 1 และปีที่ 2 จึงเป็นสินทรัพย์ที่จะให้ประโยชน์ในการทำสวนส้มเขียวหวานมากกว่า 1 งวดบัญชี หรือ 1 ปีของการปลูก และได้นำมาคิดเป็นค่าใช้จ่ายตามประโยชน์ที่ได้รับในแต่ละปี

ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีนับตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ต้นส้มเขียวหวานให้ผลผลิตแล้ว ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายในการปลูก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน ค่าปุ๋ย ค่ากิ่งพันธุ์ และค่าวัสดุที่ใช้ในการปลูก

¹ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 14-15.

² นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, สมาคม, ศัพท์บัญชี, (2528).

ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ได้แก่ ค่าปุ๋ยคอก ค่าปุ๋ยเคมี ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น ค่าวัสดุต่าง ๆ และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน ค่าภาษีที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์

วิธีการคำนวณต้นทุนจากการทำสวนส้มเขียวหวาน

ต้นทุนแต่ละปี	= ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาแต่ละปี + ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แต่ละปี + รายจ่ายลงทุนของปีที่ 1 ตัดจำหน่าย + รายจ่ายลงทุนของปีที่ 2 ตัดจำหน่าย
รายจ่ายลงทุนของปีที่ 1	= ค่าใช้จ่ายในการปลูก + ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาปีที่ 1 + ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ปีที่ 1
รายจ่ายลงทุนของปีที่ 2	= ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาปีที่ 2 + ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ปีที่ 2
ค่าใช้จ่ายในการปลูก	= ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน + ค่าปุ๋ย + ค่ากิ่งพันธุ์ + ค่าวัสดุที่ใช้ในการปลูก
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน	= ค่าขุดคันล้อมกันน้ำ + ค่าไถพื้นที่ + ค่าไถแหวก + ค่าขอยร่อง + ค่าทำโชคส้ม + ค่าปูนขาว
ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา	= ค่าปุ๋ยคอก + ค่าปุ๋ยเคมี + ค่ายาปราบศัตรูพืช + ค่าแรงงาน + ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น + ค่าวัสดุต่าง ๆ + ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	= ค่าเช่าที่ดิน + ค่าภาษีที่ดิน + ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์

หมายเหตุ

ค่าแรงงานนั้นแบ่งออกได้เป็น ค่าแรงงานในการปลูก ค่าแรงงานในการดูแลรักษา และค่าแรงงานในการเก็บผลผลิต แต่เนื่องจากการจ้างแรงงานเป็นลักษณะของการจ้างแรงงานรวม ซึ่งมีทั้งการจ้างแรงงานรายเดือนและรายวัน โดยไม่ได้เฉพาะเจาะจงในงาน

แต่ละประเภท ประกอบกับเกษตรกรไม่สามารถให้รายละเอียดถึงระยะเวลาในการทำงานแต่ละประเภทได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงไม่สามารถแยกรายละเอียดของค่าแรงงานต่าง ๆ ได้ ดังนั้นในการวิเคราะห์ต้นทุนจึงได้รวมค่าแรงงานทั้งหมดเป็นค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา

รายละเอียดของต้นทุนการปลูกส้มเขียวหวาน ตลอดจนวิธีการคำนวณมีดังต่อไปนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการปลูก

เมื่อเริ่มปลูกส้มเขียวหวาน ค่าใช้จ่ายในการปลูกต่าง ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน ค่าปุ๋ย ค่ากิ่งพันธุ์ และค่าวัสดุที่ใช้ในการปลูก

1.1 ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน

1.1.1 ค่าขุด คันล้อมกั้นน้ำ เนื่องจากการทำสวนส้มเขียวหวานส่วนใหญ่ นิยมทำกันแบบยกร่องโดยมีร่องน้ำไหลผ่าน ดังนั้นจึงต้องมีการขุด คันล้อมกั้นน้ำรอบสวน การขุด คันล้อมกั้นน้ำส่วนใหญ่มักจ้างรถขุด ค่าใช้จ่ายในการขุดคันล้อมกั้นน้ำจะคิดกันเป็นลูกบาศก์-เมตร ราคาเฉลี่ยลูกบาศก์เมตรละ 6.31 บาท ปริมาณเฉลี่ยไร่ละ 170.51 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นเงินเฉลี่ยไร่ละ 1,075.92 บาท (ตารางที่ 5)

1.1.2 ค่าไถพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่นามาก่อนจึงต้องทำการไถพื้นที่เพื่อกลับและปรับหน้าดิน การไถพื้นที่มักจะใช้รถแทรกเตอร์ ค่าใช้จ่ายในการไถพื้นที่จะคิดเป็นไร่ เฉลี่ยไร่ละ 114.75 บาท (ตารางที่ 6)

1.1.3 ค่าไถแหวก เมื่อไถพื้นที่แล้วเกษตรกรจะจ้างรถแทรกเตอร์ไถแหวกพื้นที่ให้เป็นรูปร่างเพื่อสะดวกในการขอยร่อง ค่าใช้จ่ายในการไถแหวกจะคิดเป็นไร่ เฉลี่ยไร่ละ 114.75 บาท (ตารางที่ 6)

1.1.4 ค่าขอยร่อง หลังจากไถพื้นที่และไถแหวกแล้วก็จะต้องทำการขอยร่อง โดยจ้างแรงงานคนเพื่อทำการขุด ตกแต่ง เก็บดิน แหวกร่อง และเกลี่ยพื้นที่บนหลังร่องให้สม่ำเสมอ ค่าใช้จ่ายในการขอยร่องจะคิดเป็นเส้น (40 เมตร) ราคาเฉลี่ยเส้นละ 229.23 บาท ปริมาณเฉลี่ยไร่ละ 4.33 เส้น คิดเป็นเงินเฉลี่ยไร่ละ 992.57 บาท (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 5. แสดงค่าใช้จ่ายในการชุกกันล้อมกันน้ำ

ส่วนลำดับที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ปริมาณ (ลูกบาศก์เมตร)	จำนวนเงิน (บาท)
1	50	10,000	60,000
2	30	7,500	52,500
3	20	3,500	21,000
4	100	14,000	98,000
5	150	23,000	138,000
6	60	9,800	68,600
7	20	3,000	18,000
8	40	8,800	52,800
9	50	9,500	57,000
10	70	11,500	69,000
รวม	590	100,600	634,900
ราคาเฉลี่ยลูกบาศก์เมตรละ เฉลี่ยไร่ละ		1 170.51 ²	6.31 ¹ 1,075.92 ³

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่มีต้นส้มเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ราย

$$^1 \text{ราคาชุกกันล้อมเฉลี่ยต่อลูกบาศก์เมตร} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{ปริมาณรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณลูกบาศก์เมตรเฉลี่ยต่อไร่} = \frac{\text{ปริมาณรวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$$

$$^3 \text{ค่าชุกกันล้อมกันน้ำเฉลี่ยต่อไร่} = \text{ปริมาณลูกบาศก์เมตรเฉลี่ยต่อไร่} \\ \times \text{ราคาชุกกันล้อมเฉลี่ยต่อลูกบาศก์เมตร}$$

ตารางที่ 6. แสดงค่าใช้จ่ายในการไถพื้นที่และไถแหวก

ส่วนลำดับที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ค่าไถพื้นที่ (บาท)	ค่าไถแหวก (บาท)
1	50	6,000	6,000
2	30	3,300	3,300
3	20	2,300	2,300
4	100	11,000	11,000
5	150	16,500	16,500
6	60	7,200	7,200
7	20	2,200	2,200
8	40	4,800	4,800
9	50	6,000	6,000
10	70	8,400	8,400
รวม	590	67,700	67,700
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่	1	114.75 ¹	114.75 ²

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ต้นส้มเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ราย

$$^1\text{ค่าไถพื้นที่เฉลี่ยต่อไร่} = \frac{\text{ค่าไถพื้นที่รวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$$

$$^2\text{ค่าไถแหวกเฉลี่ยต่อไร่} = \frac{\text{ค่าไถแหวกรวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$$

ตารางที่ 7. แสดงค่าใช้จ่ายในการขอยรับรอง

ส่วนลำดับที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ปริมาณ (เส้น)	จำนวนเงิน (บาท)
1	50	200	46,000
2	30	110	24,200
3	20	100	22,000
4	100	380	83,600
5	150	740	177,600
6	60	260	57,200
7	20	80	18,400
8	40	175	39,375
9	50	220	50,600
10	70	290	66,700
รวม	590	2,555	585,675
ราคาขอยรับรองเฉลี่ยเส้นละ		1	229.23 ¹
เฉลี่ยไร่ละ		4.33 ²	992.57 ³

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่มีต้นส้มเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ราย

$$^1 \text{ราคาขอยรับรองเฉลี่ยต่อเส้น} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{ปริมาณรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณเส้นเฉลี่ยต่อไร่} = \frac{\text{ปริมาณรวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$$

$$^3 \text{ค่าขอยรับรองเฉลี่ยต่อไร่} = \text{ปริมาณเส้นเฉลี่ยต่อไร่} \times \text{ราคาขอยรับรองเฉลี่ยต่อเส้น}$$

1.1.5 ค่าใช้จ่ายในการทำโชคส้ม ก่อนการปลูกล้มเขียวหวานจะต้องทำการยกโชคเพื่อยกระดับดินโคนต้นให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้ดินโคนต้นขังน้ำและ โดยจะปลูกล้มเขียวหวาน 1 ต้นต่อหนึ่งโชค โดยเฉลี่ย 1 ไร่จะปลูกล้มเขียวหวาน 45 ต้น (ตารางที่ 8) ดังนั้น 1 ไร่ จึงต้องทำโชคส้ม 45 โชค ค่าใช้จ่ายในการทำโชคส้มจะคิดเป็นโชค ราคาเฉลี่ยโชคละ 1.79 บาท คิดเป็นเงินเฉลี่ยไร่ละ 80.55 บาท (ตารางที่ 9)

1.1.6 ค่าปุ๋ยขาว การปลูกล้มเขียวหวานนั้นเกษตรกรต้องสังเกตคุณภาพของดินด้วยว่าเหมาะสมสำหรับการปลูกล้มเขียวหวานหรือไม่ สภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกล้มเขียวหวาน คือ เป็นกรดเล็กน้อยประมาณ 5.7-6.9 แต่เนื่องจากสภาพของดินในจังหวัดพุมธานีมีสภาพเป็นกรดมากเกินไป เกษตรกรจึงนิยมใส่ปูนขาวเพื่อช่วยปรับสภาพของดินในช่วงการเตรียมดินก่อนการปลูกล้มเขียวหวาน โดยจะใส่ปริมาณเฉลี่ยไร่ละ 9.54 ถุง (10 กิโลกรัม) ราคาปุ๋ยขาวเฉลี่ยถุงละ 10.26 บาท ค่าปุ๋ยขาวเฉลี่ยไร่ละ 97.88 บาท (ตารางที่ 10)

จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินเฉลี่ยต่อไร่ได้ 2,476.42 บาท ดังในตารางที่ 11

1.2 ค่าปุ๋ยในการปลูก

ในการปลูกล้มเขียวหวาน เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใส่ปุ๋ยคอกเพื่อปรับสภาพของดินบนโคกให้ร่วนฟูเพื่อให้ระบายน้ำได้ดีในเวลารดน้ำ ปุ๋ยคอกที่นิยมใช้ ได้แก่ มูลเป็ด มูลหมู และมูลวัว เป็นต้น การซื้อปุ๋ยคอกจะซื้อเหมาใส่รถ 6 ล้อ ราคาเฉลี่ยรถละ 2,974.44 บาท โดยจะใส่ปริมาณเฉลี่ยไร่ละ 0.05625 รถ ค่าปุ๋ยเฉลี่ยไร่ละ 167.31 บาท (ตารางที่ 12)

1.3 ค่ากิ่งพันธุ์

กิ่งพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมใช้ คือ กิ่งตอน และเนื่องจาก 1 ไร่จะปลูกล้มเขียวหวานเฉลี่ย 45 ต้น (ตารางที่ 8) ดังนั้นกิ่งพันธุ์ที่ใช้จะใช้เฉลี่ย 45 กิ่งต่อไร่ ราคากิ่งพันธุ์เฉลี่ยกิ่งละ 16.15 บาท คิดเป็นเงินเฉลี่ยไร่ละ 726.75 บาท (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 8. แสดงจำนวนต้นส้มเฉลี่ยต่อไร่

ช่วงอายุส้ม (ปี)	จำนวนสวน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวนต้นส้ม (ต้น)
1	10	590	26,580
2-3	10	475	22,572
4-6	10	731	33,130
7-9	10	645	26,400
10-12	10	422	19,140
รวม	50	2,863	127,822
จำนวนต้นส้มเฉลี่ยต่อไร่		1	45 ¹ (ปกติเศษ)

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1\text{จำนวนต้นส้มเฉลี่ยต่อไร่} = \frac{\text{จำนวนต้นส้มรวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$$

ตารางที่ 9. แสดงค่าใช้จ่ายในการทำโคลสึม

สวนลำดับที่	จำนวนต้นสึม (ต้น)	จำนวนโคลสึม (โคล)	จำนวนเงิน (บาท)
1	2,100	2,100	5,250
2	1,400	1,400	2,800
3	1,130	1,130	1,695
4	4,500	4,500	9,000
5	6,000	6,000	9,000
6	3,400	3,400	5,100
7	900	900	1,350
8	1,850	1,850	2,775
9	2,200	2,200	4,400
10	3,100	3,100	6,200
รวม	26,580	26,580	47,570
ราคาทำโคลสึมเฉลี่ยโคลละ เฉลี่ยไร่ละ (45 ต้น)		1 45 ²	1.79 ¹ 80.55 ³

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่มีต้นสึมเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ราย

$$^1 \text{ราคาทำโคลสึมเฉลี่ยต่อโคล} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนโคลสึมรวม}}$$

$$^2 \text{จำนวนโคลสึมเฉลี่ยต่อไร่} = \text{จำนวนต้นสึมเฉลี่ยต่อไร่}$$

$$^3 \text{ค่าทำโคลสึมเฉลี่ยต่อไร่} = \text{จำนวนโคลสึมเฉลี่ยต่อไร่} \times \text{ราคาทำโคลสึมเฉลี่ยต่อโคล}$$

ตารางที่ 10. แสดงค่าปูนขาว

ส่วนลำดับที่	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ปริมาณปูนขาว (ถุง = 10 กก.)	จำนวนเงิน (บาท)
1	50	400	4,600
2	30	300	3,450
3	20	200	2,300
4	100	1,100	12,650
5	150	1,400	16,100
6	60	500	5,760
7	20	150	1,725
8	40	400	4,600
9	50	480	5,520
10	70	700	1,050
รวม	590	5,630	57,755
ราคาปูนขาวเฉลี่ยต่อถุง		1	10.26 ¹
เฉลี่ยไร่ละ		9.54 ²	97.88 ³

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่มีต้นส้มเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ราย

$$^1 \text{ราคาปูนขาวเฉลี่ยต่อถุง} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{ปริมาณรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณปูนขาวเฉลี่ยต่อไร่} = \frac{\text{ปริมาณปูนขาวรวม}}{\text{พื้นที่ปลูกรวม}}$$

$$^3 \text{ค่าปูนขาวเฉลี่ยต่อไร่} = \text{ปริมาณปูนขาวเฉลี่ยต่อไร่} \times \text{ราคาปูนขาวเฉลี่ยต่อถุง}$$

ตารางที่ 11. แสดงค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน เฉลี่ยต่อไร่

ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน
ค่าขุดคันล้อมกั้นน้ำ	1,075.92
ค่าไถพื้นที่	114.75
ค่าไถแหวก	114.75
ค่าชอยร่อง	992.57
ค่าทำโคลตัม	80.55
ค่าปุ๋นขาว	97.88
รวม	2,476.42

ตารางที่ 12. แสดงปริมาณและค่าปุ๋ย

สวนลำดับที่	จำนวนต้นส้ม (ต้น)	ปริมาณปุ๋ย (รต)	จำนวนเงิน (บาท)
1	2,100	2.00	6,000
2	1,400	1.25	3,200
3	1,130	1.00	3,000
4	4,500	6.00	18,000
5	6,000	8.00	21,600
6	3,400	5.00	16,500
7	900	1.00	3,200
8	1,850	2.00	6,400
9	2,200	2.50	7,500
10	3,100	4.50	13,500
รวม	26,580	33.25	98,900
ราคาปุ๋ยเฉลี่ยรตละ		1	2,974.44 ¹
เฉลี่ยต้นละ		0.00125 ²	-
เฉลี่ยไร่ละ (45 ต้น)		0.05625 ³	167.31 ⁴

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่มีต้นส้มเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ราย

$$^1 \text{ราคาปุ๋ยเฉลี่ยต่อรต} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{ปริมาณปุ๋ยรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยต่อต้น} = \frac{\text{ปริมาณปุ๋ยรวม}}{\text{จำนวนต้นส้มรวม}}$$

$$^3 \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่} = \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยต่อต้น} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^4 \text{ค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่} = \text{ปริมาณปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่} \times \text{ราคาปุ๋ยเฉลี่ยต่อรต}$$

ตารางที่ 13. แสดงค่ากึ่งพันธุ์ส้มเขียวหวาน

สวนลำดับที่	จำนวนต้นส้ม (ต้น)	จำนวนกึ่งพันธุ์ (กึ่ง)	จำนวนเงิน (บาท)
1	2,100	2,100	35,700
2	1,400	1,400	21,000
3	1,130	1,130	16,950
4	4,500	4,500	67,500
5	6,000	6,000	108,000
6	3,400	3,400	51,000
7	900	900	12,600
8	1,850	1,850	29,600
9	2,200	2,200	37,400
10	3,100	3,100	49,600
รวม	26,580	26,580	429,350
ราคา กึ่งพันธุ์ เฉลี่ย กิ่งละ เฉลี่ยไร่ละ (45 ต้น)		1 45 ²	16.15 ¹ 726.75 ³

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่มีต้นส้มเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ราย

$$^1 \text{ราคา กึ่งพันธุ์ เฉลี่ย ต่อ กิ่ง} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนกึ่งพันธุ์รวม}}$$

$$^2 \text{จำนวนกึ่งพันธุ์ เฉลี่ย ต่อ ไร่} = \text{จำนวนต้นส้ม เฉลี่ย ต่อ ไร่}$$

$$^3 \text{ค่า กึ่งพันธุ์ เฉลี่ย ต่อ ไร่} = \text{จำนวนกึ่งพันธุ์ เฉลี่ย ต่อ ไร่} \times \text{ราคา กึ่งพันธุ์ เฉลี่ย ต่อ กิ่ง}$$

1.4 ค่าวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูก

1.4.1 ค่าไม้รวก

เมื่อเริ่มปลูกต้นส้มเขียวหวาน เกษตรกรจะใช้ไม้เป็นหลักผูกติดกับลำต้นเพื่อป้องกันไม่ให้ต้นล้มโยกคลอน ไม้ที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้ไม้รวก ไม้รวก 1 อันจะยาวประมาณ 1.50 เมตร ซึ่งจะตัดแบ่งออกได้เป็น 2-3 อัน ราคาไม้รวกเฉลี่ยอันละ 0.52 บาท ปริมาณไม้รวกเฉลี่ยไร่ละ 19.25 อัน ค่าไม้รวกเฉลี่ยไร่ละ 10.01 บาท (ตารางที่ 14)

1.4.2 ค่าเชือกพลาสติก

เกษตรกรมักจะใช้เชือกพลาสติกสำหรับผูกไม้กับลำต้น เพื่อป้องกันไม่ให้ต้นล้มโยกคลอน ราคาเชือกพลาสติกเฉลี่ยม้วนละ 6.36 บาท ปริมาณเชือกพลาสติกเฉลี่ยไร่ละ 0.14 ม้วน ค่าเชือกพลาสติกเฉลี่ยไร่ละ 0.89 บาท (ตารางที่ 14)

จากรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการปลูกตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น (1.1-1.4) สามารถสรุปค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยต่อไร่ได้ 3,381.38 บาท ดังในตารางที่ 15

2. ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา

ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา ได้แก่ ค่าปุ๋ยคอก ค่าปุ๋ยเคมี ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น ค่าวัสดุต่าง ๆ ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์

2.1 ค่าปุ๋ยคอก

ปุ๋ยคอกที่เกษตรกรนิยมใช้กันทั่วไป ได้แก่ มูลเป็ด มูลหมู และมูลวัว เป็นต้น โดยจะใส่ปุ๋ยคอกปีละ 1 ครั้ง แต่เนื่องจากเมื่อเริ่มปลูกส้มเขียวหวานได้มีการใส่ปุ๋ยคอกไปครั้งหนึ่งแล้ว ดังนั้นในปีที่ 1 เกษตรกรจึงมักไม่นิยมใส่ปุ๋ยคอกอีก การซื้อปุ๋ยคอกจะซื้อเหมาใส่รถ 6 ล้อ ราคาเฉลี่ยรถละ 3,297.12 บาท (ตารางที่ 16) ปริมาณปุ๋ยคอกและค่าปุ๋ยคอกจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตารางที่ 16) ดังนี้

ช่วงส้มอายุ 2-3 ปี ปริมาณปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ 0.11364 รถ/ปี ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ 374.68 บาท/ปี

ตารางที่ 14. แสดงปริมาณและมูลค่าวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูก

สวนลำดับที่	จำนวนต้นส้ม	ค่าไม้รวก		ค่าเชือกพลาสติก	
		จำนวน (อัน)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวน (ม้วน)	จำนวนเงิน (บาท)
1	2,100	700	350	5	30
2	1,400	467	243	4	24
3	1,130	377	196	3	24
4	4,500	2,250	1,125	16	96
5	6,000	2,000	1,100	25	150
6	3,400	1,700	935	7	42
7	900	300	150	3	21
8	1,850	925	481	5	35
9	2,200	1,100	572	7	49
10	3,100	1,550	775	10	70
รวม	26,580	11,369	5,927	85	541
ราคาเฉลี่ยต่อหน่วย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่ (45 ต้น)		1	0.52 ¹	1	6.36 ¹
		19.25 ²	10.01 ³	0.14 ²	0.89 ³

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่มีต้นส้มเขียวหวานอายุ 1 ปี จำนวน 10 ไร่

$$^1 \text{ราคาเฉลี่ยต่อหน่วย} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนหน่วยรวม}}$$

$$^2 \text{จำนวนหน่วยที่ใช้ต่อไร่} = \frac{\text{จำนวนหน่วยรวม}}{\text{จำนวนต้นส้มรวม}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่} = \text{จำนวนหน่วยที่ใช้ต่อไร่} \times \text{ราคาเฉลี่ยต่อหน่วย}$$

ตารางที่ 15. แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกเฉลี่ยต่อไร่

ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน :	
ค่าขุดคันล้อมกันน้ำ	1,075.92
ค่าไถพื้นที่	114.75
ค่าไถแหวก	114.75
ค่าขอยร่อง	992.57
ค่าทำโซดส้ม	80.55
ค่าปูนขาว	97.88
ค่าปุ๋ย	167.31
ค่ากิ่งพันธุ์	726.75
ค่าวัสดุใช้ในการปลูก :	
ค่าไม้รวก	10.01
ค่าเชือกพลาสติก	0.89
รวมค่าใช้จ่ายในการปลูก	3,381.38

ตารางที่ 16. แสดงปริมาณและมูลค่าปุ๋ยคอกแยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวน สวน	จำนวนต้นส้ม (ต้น)	ปริมาณ ปุ๋ยคอก (รถ)	มูลค่า ปุ๋ยคอก (บาท)	ปริมาณปุ๋ย ² คอกเฉลี่ย ต่อไร่/ปี (รถ)	ค่าปุ๋ยคอก ³ เฉลี่ยต่อไร่/ปี (บาท)
1	10	26,580	-	-	-	-
2-3	10	22,572	57.00	173,400	0.11364	374.68
4-6	10	33,130	141.00	496,600	0.19152	631.46
7-9	10	26,400	141.50	467,850	0.24119	795.23
10-12	10	19,140	112.00	350,800	0.26332	868.20
รวม	50	127,822	451.50	1,488,650		
ราคาปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อรถ			1	3,297.12 ¹		

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ราคาปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อรถ} = \frac{\text{มูลค่าปุ๋ยคอกรวม}}{\text{ปริมาณปุ๋ยคอกรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ปริมาณปุ๋ยคอกแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{ปริมาณปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times \text{ราคาปุ๋ยคอกเฉลี่ยต่อรถ}$$

ช่วงสัมอายุ 4-6 ปี ปริมาณปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ 0.19152 รต/ปี ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ย
ไร่ละ 631.46 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 7-9 ปี ปริมาณปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ 0.24119 รต/ปี ค่าปุ๋ยคอกเฉลี่ย
ไร่ละ 795.23 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 10-12 ปี ปริมาณปุ๋ยคอกเฉลี่ยไร่ละ 0.26332 รต/ปี ค่าปุ๋ยคอก
เฉลี่ยไร่ละ 868.20 บาท/ปี

2.2 ค่าปุ๋ยเคมี

ปุ๋ยเคมีที่เกษตรกรนิยมใช้กันทั่วไป ได้แก่ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 สูตร
16-16-16 สูตร 20-11-11 และสูตร 13-27-13 เป็นต้น ราคาปุ๋ยเคมีเฉลี่ยกระสอบละ
393.89 บาท (ตารางที่ 17) ปริมาณปุ๋ยเคมีและค่าปุ๋ยเคมีจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของ
ส้ม (ตารางที่ 17) ดังนี้

ช่วงสัมอายุ 1 ปี ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 0.59340 กระสอบ/ปี ค่าปุ๋ยเคมี
เฉลี่ยไร่ละ 233.73 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 2-3 ปี ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 2.48604 กระสอบ/ปี ค่าปุ๋ยเคมี
เฉลี่ยไร่ละ 979.23 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 4-6 ปี ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 4.53260 กระสอบ/ปี ค่าปุ๋ยเคมี
เฉลี่ยไร่ละ 1,785.35 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 7-9 ปี ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 5.86364 กระสอบ/ปี ค่าปุ๋ยเคมี
เฉลี่ยไร่ละ 2,309.63 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 10-12 ปี ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 4.63401 กระสอบ/ปี ค่าปุ๋ย
เคมีเฉลี่ยไร่ละ 1,825.29 บาท/ปี

2.3 ค่ายาปราบศัตรูพืช

ศัตรูพืชของต้นส้มเขียวหวาน คือ โรคและแมลง โรคที่สำคัญ ได้แก่
โรครากเน่า โรคโคนเน่า และโรคน้ำไหล เป็นต้น ส่วนแมลงศัตรูส้มเขียวหวานที่สำคัญ
ได้แก่ หนอนชอนใบ มวนเขียว เพลี้ย และไรแดง เป็นต้น เกษตรกรจะต้องฉีดยาป้องกัน

ตารางที่ 17. แสดงปริมาณและมูลค่าปุ๋ยเคมีแยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวน สวน	จำนวนต้นส้ม (ต้น)	ปริมาณปุ๋ยเคมี (กระสอบ)	มูลค่าปุ๋ยเคมี (บาท)	ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ย ² ต่อไร่/ปี (กระสอบ)	ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ย ³ ต่อไร่/ปี (บาท)
1	10	26,580	350.5	122,720	0.59340	233.73
2-3	10	22,572	1,247.0	489,825	2.48604	979.23
4-6	10	33,130	3,337.0	1,317,765	4.53260	1,785.35
7-9	10	26,400	3,440.0	1,330,450	5.86364	2,309.63
10-12	10	19,140	1,971.0	814,190	4.63401	1,825.29
รวม	50	127,822	10,345.5	4,074,950		
ราคาปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อกระสอบ			1	393.89 ¹		

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ราคาปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อกระสอบ} = \frac{\text{มูลค่าปุ๋ยเคมีรวม}}{\text{ปริมาณปุ๋ยเคมีรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ปริมาณปุ๋ยเคมีแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ค่าปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{ปริมาณปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times \text{ราคาปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อกระสอบ}$$

กำจัดโรคและแมลงอยู่เสมอ โดยในระยะสัมผัสแรกใบอ่อนจะต้องฉีดยาประมาณ 5-7 วัน/ครั้ง และระยะใบแก่จะฉีดยาห่างหน่อยประมาณ 10-15 วัน/ครั้ง การฉีดยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงนี้ส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมนำยาหลายชนิดมาผสมปนกันไป

เนื่องจากการฉีดยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงแต่ละครั้ง เกษตรกรนิยมนำยาหลายชนิดมาผสมฉีดพร้อมกันไป ซึ่งจะใชยาชนิดไหนบ้างก็ขึ้นอยู่กับช่วงระยะเวลาที่โรคและแมลงระบาดด้วย ประกอบกับยามีด้วยกันหลายชนิดหลายยี่ห้อ รวมทั้งขนาดและราคาแตกต่างกันออกไป การคำนวณต้นทุนค่ายาปราบศัตรูพืชจึงไม่สามารถแยกรายละเอียดถึงปริมาณและราคาของยาแต่ละชนิดได้ ดังนั้นในการคำนวณต้นทุนนี้จึงได้ใช้วิธีคำนวณค่ายาปราบศัตรูพืชเป็นมูลค่าจำนวนเงินเพียงอย่างเดียว

มูลค่ายาปราบศัตรูพืชจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตารางที่ 18) ดังนี้

ช่วงส้มอายุ 1 ปี ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 511.29 บาท/ปี

ช่วงส้มอายุ 2-3 ปี ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 2,595.69 บาท/ปี

ช่วงส้มอายุ 4-6 ปี ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 3,342.74 บาท/ปี

ช่วงส้มอายุ 7-9 ปี ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 3,690.34 บาท/ปี

ช่วงส้มอายุ 10-12 ปี ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 3,279.78 บาท/ปี

จะเห็นได้ว่าช่วงส้มอายุ 1 ปี ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 511.29 บาท/ปี

หลังจากส้มอายุ 1 ปีไปแล้วค่ายาปราบศัตรูพืชจะเพิ่มขึ้นสูงมาก ทั้งนี้เนื่องจากต้นส้มเขียวหวานเจริญเติบโตและแผ่ขยายกิ่งก้านออกไปมากขึ้น ประกอบกับการฉีดยาป้องกันกำจัดโรคและแมลงจำเป็นต้องฉีดให้ทั่วถึงทั้งต้น ดังนั้นปริมาณยาปราบศัตรูพืชที่ใช้จึงเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนค่ายาปราบศัตรูพืชสูงขึ้น

2.4 ค่าแรงงาน

การจ้างแรงงานเพื่อดูแลรักษาสวนส้มเขียวหวานนั้น จะจ้างทั้งรายวัน รายเดือน และจ้างเหมา การจ้างแรงงานรายวันส่วนใหญ่จ้างมาเพื่อค้ำพรวิน การจ้างแรงงานรายเดือนเพื่อทำงานทั่ว ๆ ไปในสวนส้ม ได้แก่ การรดน้ำ ใสปุ๋ย ฉีดยา ตัดแต่งกิ่ง กำกิ่ง และเก็บผล เป็นต้น การจ้างแรงงานรายวันเพื่อทำงานทั่ว ๆ ไปในสวนส้มอาจมีอยู่

ตารางที่ 18. แสดงมูลค่ายาปราบศัตรูพืชแยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวน สวน	จำนวนต้นส้ม (ต้น)	มูลค่ายาปราบ ศัตรูพืช (บาท)	ค่ายาปราบศัตรูพืช ¹ เฉลี่ยต่อไร่/ปี (บาท)
1	10	26,580	302,000	511.29
2-3	10	22,572	1,302,000	2,595.69
4-6	10	33,130	2,461,000	3,342.74
7-9	10	26,400	2,165,000	3,690.34
10-12	10	19,140	1,395,000	3,279.78
รวม	50	127,822	7,625,000	

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ค่ายาปราบศัตรูพืชเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{มูลค่ายาปราบศัตรูพืชแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

บ้างในบางส่วนแต่ไม่มากนัก ส่วนการขุดลอกหรือลอกเลนท้องร่องนั้นบางส่วนใช้คนงานรายเดือน แต่บางส่วนจ้างเหมาแรงงานจากที่อื่น จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำงานสัมเขี้ยวหวานในจังหวัดปทุมธานีปรากฏว่า อัตราค่าแรงงานรายวัน ๆ ละ 30-40 บาทต่อคน รายเดือน ๆ ละ 1,000-1,500 บาทต่อคน ส่วนการจ้างเหมาลอกเลนนั้นมักคิดกันเป็นเส้น (40 เมตร) ตามความยาวของร่อง อัตราการจ้างลอกเลนจะมีตั้งแต่เส้นละ 50 บาทจนถึงเส้นละ 140 บาท ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าต้องการลอกเลนให้ร่องน้ำลึกและกว้างขนาดไหน

เนื่องจากการจ้างแรงงานเป็นลักษณะการจ้างแรงงานรวมไม่ได้เฉพาะเจาะจงในงานแต่ละประเภท ประกอบกับเกษตรกรไม่สามารถให้รายละเอียดถึงระยะเวลาในการทำงานแต่ละประเภท ดังนั้นจึงไม่สามารถแยกรายละเอียดค่าแรงงานเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ ค่าแรงงานจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตารางที่ 19) ดังนี้

ช่วงส้มอายุ 1 ปี	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	1,833.52 บาท
ช่วงส้มอายุ 2-3 ปี	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	1,740.03 บาท
ช่วงส้มอายุ 4-6 ปี	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	2,107.84 บาท
ช่วงส้มอายุ 7-9 ปี	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	2,264.44 บาท
ช่วงส้มอายุ 10-12 ปี	ค่าแรงงานเฉลี่ยไร่ละ	2,243.55 บาท

2.5 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น

2.5.1 ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องพ่นยาและตัดหญ้า เครื่องพ่นยาและเครื่องตัดหญ้าส่วนใหญ่จะใช้ น้ำมันเบนซิน ราคา น้ำมันเฉลี่ยลิตรละ 11.73 บาท (ตารางที่ 20) ปริมาณน้ำมันและค่าน้ำมันจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตารางที่ 20) ดังนี้

ช่วงส้มอายุ 1 ปี	ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	11.76637 ลิตร/ปี	ค่าน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	138.02 บาท/ปี
ช่วงส้มอายุ 2-3 ปี	ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	19.53748 ลิตร/ปี	ค่าน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	229.17 บาท/ปี
ช่วงส้มอายุ 4-6 ปี	ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	21.59674 ลิตร/ปี	ค่าน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	253.33 บาท/ปี
ช่วงส้มอายุ 7-9 ปี	ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	23.52273 ลิตร/ปี	ค่าน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ	275.92 บาท/ปี

ตารางที่ 19. แสดงค่าแรงงานแยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นส้ม	ค่าแรงงาน (บาท)	ค่าแรงงาน ¹ เฉลี่ยต่อไร่/ปี (บาท)
1	10	26,580	1,083,000	1,833.52
2-3	10	22,572	872,800	1,740.03
4-6	10	33,130	1,551,840	2,107.84
7-9	10	26,400	1,328,470	2,264.44
10-12	10	19,140	954,255	2,243.55
รวม	50	127,822	5,790,365	

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ค่าแรงงานเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ค่าแรงงานแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

ตารางที่ 20. แสดงปริมาณและมูลค่าน้ำมันสำหรับ เครื่องพ่นยาและตัดหญ้าแยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นส้ม	ปริมาณน้ำมัน (ลิตร)	มูลค่าน้ำมัน (บาท)	ปริมาณน้ำมัน ² เฉลี่ยต่อไร่/ปี (ลิตร)	ค่าน้ำมันเฉลี่ย ³ ต่อไร่/ปี (บาท)
1	10	26,580	6,950	81,668	11.76637	138.02
2-3	10	22,572	9,800	114,375	19.53748	229.17
4-6	10	33,130	15,900	186,475	21.59674	253.33
7-9	10	26,400	13,800	162,125	23.52273	275.92
10-12	10	19,140	8,960	105,105	21.06583	247.10
รวม	50	127,822	55,410	649,748		
ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร			1	11.73 ¹		

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร} = \frac{\text{มูลค่าน้ำมันรวม}}{\text{ปริมาณน้ำมันรวม}}$$

$$^2 \text{ ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ปริมาณน้ำมันแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ ค่าน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times \text{ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร}$$

ช่วงสัมอายุ 10-12 ปี ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 21.06583 ลิตร/ปี ค่าน้ำมัน
เฉลี่ยไร่ละ 247.10 บาท/ปี

2.5.2 ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องร่อนน้ำและสูบน้ำ เครื่องร่อนน้ำและเครื่อง
สูบน้ำส่วนใหญ่จะใช้น้ำมันโซล่า ราคาน้ำมันเฉลี่ยลิตรละ 6.83 บาท (ตารางที่ 21) ปริมาณ
น้ำมันและค่าน้ำมันจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตารางที่ 21) ดังนี้

ช่วงสัมอายุ 1 ปี ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 22.51693 ลิตร/ปี ค่าน้ำมันเฉลี่ย
ไร่ละ 153.79 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 2-3 ปี ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 30.10367 ลิตร/ปี ค่าน้ำมันเฉลี่ย
ไร่ละ 205.61 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 4-6 ปี ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 40.20525 ลิตร/ปี ค่าน้ำมันเฉลี่ย
ไร่ละ 274.60 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 7-9 ปี ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 46.36364 ลิตร/ปี ค่าน้ำมันเฉลี่ย
ไร่ละ 316.66 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 10-12 ปี ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 42.31975 ลิตร/ปี ค่าน้ำมัน
เฉลี่ยไร่ละ 289.04 บาท/ปี

2.5.3 ค่าน้ำมันหล่อลื่น น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้กับเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ
ดังกล่าว ราคาเฉลี่ยลิตรละ 27.64 บาท (ตารางที่ 22) ปริมาณน้ำมันหล่อลื่นและค่าน้ำมัน
หล่อลื่นจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตารางที่ 22) ดังนี้

ช่วงสัมอายุ 1 ปี ปริมาณน้ำมันหล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 2.20937 ลิตร/ปี ค่าน้ำมัน
หล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 61.07 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 2-3 ปี ปริมาณน้ำมันหล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 2.72129 ลิตร/ปี ค่าน้ำมัน
หล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 75.22 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 4-6 ปี ปริมาณน้ำมันหล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 3.13764 ลิตร/ปี ค่าน้ำมัน
หล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 86.72 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 7-9 ปี ปริมาณน้ำมันหล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 3.40057 ลิตร/ปี ค่าน้ำมัน
หล่อลื่นเฉลี่ยไร่ละ 93.99 บาท/ปี

ตารางที่ 21. แสดงปริมาณและมูลค่าน้ำมันสำหรับเครื่องรถน้ำและสูบน้ำ แยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นส้ม	ปริมาณน้ำมัน (ลิตร)	มูลค่าน้ำมัน (บาท)	ปริมาณน้ำมันเฉลี่ย ² ต่อไร่/ปี (ลิตร)	ค่าน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี ³ (บาท)
1	10	26,580	13,300	90,685	22.51693	153.79
2-3	10	22,572	15,100	103,200	30.10367	205.61
4-6	10	33,130	29,600	202,240	40.20525	274.60
7-9	10	26,400	27,200	185,620	46.36364	316.66
10-12	10	19,140	18,000	122,905	42.31975	289.04
รวม	50	127,822	103,200	704,650		
ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร			1	6.83 ¹		

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร} = \frac{\text{มูลค่าน้ำมันรวม}}{\text{ปริมาณน้ำมันรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ปริมาณน้ำมันแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ค่าน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times \text{ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร}$$

ตารางที่ 22. แสดงปริมาณและมูลค่าน้ำมันหล่อลื่นแยกตามปีปลูก

ปีปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นส้ม	ปริมาณน้ำมัน (ลิตร)	มูลค่าน้ำมัน (บาท)	ปริมาณน้ำมันเฉลี่ย ² ต่อไร่/ปี (ลิตร)	ค่าน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี ³ (บาท)
1	10	26,580	1,305	35,630	2.20937	61.07
2-3	10	22,572	1,365	37,990	2.72129	75.22
4-6	10	33,130	2,310	64,640	3.13764	86.72
7-9	10	26,400	1,995	54,630	3.40057	93.99
10-12	10	19,140	1,305	35,930	3.06818	84.80
รวม	50	127,822	8,280	228,820		
ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร			1	27.64 ¹		

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร} = \frac{\text{มูลค่าน้ำมันรวม}}{\text{ปริมาณน้ำมันรวม}}$$

$$^2 \text{ ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ปริมาณน้ำมันแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ ค่าน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times \text{ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร}$$

ช่วงส้มอายุ 10-12 ปี ปริมาณน้ำมันห่อล่อนเฉลี่ยไร่ละ 3.06818 ลิตร/ปี ค่าน้ำมัน
ห่อล่อนเฉลี่ยไร่ละ 84.80 บาท/ปี

2.6 ค่าวัสดุต่าง ๆ

2.6.1 ค่าไม้ค้ำกิ่งส้ม

ในระยะที่ต้นส้มให้ผลแล้ว คือ ระยะที่ส้มอายุ 3 ปีขึ้นไป เกษตรกร
ต้องคอยสังเกตดูแลผลส้มในระยะที่มีขนาดโตเท่าลูกมะนาวว่าคกมากน้อยเพียงใด ถ้าคกเกินไป
ต้องหาไม้มาค้ำกิ่งเพื่อช่วยทานน้ำหนักไม่ให้กิ่งหัก ไม้ที่ใช้ค้ำกิ่งส้มส่วนมากเกษตรกรนิยมใช้
ไม้รวก การค้ำกิ่งส้มนั้นจะใช้เชือกในล่อนขนาดเล็กผูกไม้กับกิ่งส้ม โดยจะค้ำให้เอน 45
องศากับพื้นดินเพื่อให้กิ่งแกว่งไกวได้สะดวก ราคาไม้ค้ำกิ่งส้มเฉลี่ยอันละ 0.52 บาท (ตาราง
ที่ 23) ปริมาณไม้ค้ำและค่าไม้ค้ำจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตารางที่ 23) ดังนี้

ช่วงส้มอายุ 3 ปี ปริมาณไม้ค้ำเฉลี่ยไร่ละ 538.24 อัน/ปี ค่าไม้ค้ำเฉลี่ยไร่ละ
279.88 บาท/ปี

ช่วงส้มอายุ 4-6 ปี ปริมาณไม้ค้ำเฉลี่ยไร่ละ 2,214.01 อัน/ปี ค่าไม้ค้ำเฉลี่ย
ไร่ละ 1,151.29 บาท/ปี

ช่วงส้มอายุ 7-9 ปี ปริมาณไม้ค้ำเฉลี่ยไร่ละ 2,989.77 อัน/ปี ค่าไม้ค้ำเฉลี่ย
ไร่ละ 1,554.68 บาท/ปี

ช่วงส้มอายุ 10-12 ปี ปริมาณไม้ค้ำเฉลี่ยไร่ละ 2,837.77 อัน/ปี ค่าไม้ค้ำ
เฉลี่ยไร่ละ 1,475.64 บาท/ปี

2.6.2 ค่าเชือกในล่อน

เชือกที่ใช้ผูกไม้ค้ำกิ่งส้มกับกิ่งส้มเพื่อช่วยทานน้ำหนักไม่ให้กิ่งหัก
ส่วนใหญ่เกษตรกรนิยมใช้เชือกในล่อนขนาดเล็ก ราคาเชือกในล่อนเฉลี่ยกิโลกรัมละ 43.36
บาท (ตารางที่ 24) ปริมาณเชือกและค่าเชือกจะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของส้ม (ตาราง
ที่ 24) ดังนี้

ช่วงส้มอายุ 3 ปี ปริมาณเชือกเฉลี่ยไร่ละ 1.95505 กก./ปี ค่าเชือกเฉลี่ย
ไร่ละ 84.77 บาท/ปี

ตารางที่ 23. แสดงปริมาณและมูลค่าไม้ก้ำกึ่งสัมแยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นสัม (ต้น)	ปริมาณไม้ก้ำ (อัน)	มูลค่าไม้ก้ำ (บาท)	ปริมาณไม้ก้ำเฉลี่ย ² ต่อไร่/ปี (อัน)	ค่าไม้ก้ำกึ่งสัมเฉลี่ย ³ ต่อไร่/ปี (บาท)
1	10	26,580	-	-	-	-
2	5	13,250	-	-	-	-
3	5	9,322	111,500	59,760	538.24	279.88
4-6	10	33,130	1,630,000	846,650	2,214.01	1,151.29
7-9	10	26,400	1,754,000	927,800	2,989.77	1,554.68
10-12	10	19,140	1,207,000	634,450	2,837.77	1,475.64
รวม	50	127,822	4,702,500	2,468,660		
ราคาไม้ก้ำกึ่งสัมเฉลี่ยต่ออัน			1	0.52 ¹		

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนสัมเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ราคาไม้ก้ำกึ่งสัมเฉลี่ยต่ออัน} = \frac{\text{มูลค่าไม้ก้ำรวม}}{\text{ปริมาณไม้ก้ำรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณไม้ก้ำเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ปริมาณไม้ก้ำแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นสัมแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ค่าไม้ก้ำกึ่งสัมเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{ปริมาณไม้ก้ำเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times \text{ราคาไม้ก้ำเฉลี่ยต่ออัน}$$

ตารางที่ 24. แสดงปริมาณและมูลค่าเชือกในลอน แยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นส้ม (ต้น)	ปริมาณเชือก (กิโลกรัม)	มูลค่าเชือก (บาท)	ปริมาณเชือกเฉลี่ย ² ต่อไร่/ปี (กิโลกรัม)	ค่าเชือกในลอนเฉลี่ย ³ ต่อไร่/ปี (บาท)
1	10	26,580	-	-	-	-
2	5	13,250	-	-	-	-
3	5	9,322	405	18,030	1.95505	84.77
4-6	10	33,130	5,040	220,800	6.84576	296.83
7-9	10	26,400	6,940	295,950	11.82955	512.93
10-12	10	19,140	4,210	184,860	9.89812	429.18
รวม	50	127,822	16,595	719,640		
ราคาเชือกในลอนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม			1	43.36 ¹		

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ราคาเชือกในลอนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม} = \frac{\text{มูลค่าเชือกรวม}}{\text{ปริมาณเชือกรวม}}$$

$$^2 \text{ปริมาณเชือกเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{ปริมาณเชือกแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^3 \text{ค่าเชือกในลอนเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{ปริมาณเชือกเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times \text{ราคาเชือกเฉลี่ยต่อกิโลกรัม}$$

ช่วงสัมอายุ 4-6 ปี ปริมาณเชือกเฉลี่ยไร่ละ 6.84576 กก./ปี ค่าเชือกเฉลี่ย
ไร่ละ 296.83 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 7-9 ปี ปริมาณเชือกเฉลี่ยไร่ละ 11.82955 กก./ปี ค่าเชือกเฉลี่ย
ไร่ละ 512.93 บาท/ปี

ช่วงสัมอายุ 10-12 ปี ปริมาณเชือกเฉลี่ยไร่ละ 9.89812 กก./ปี ค่าเชือก
เฉลี่ยไร่ละ 429.18 บาท/ปี

2.7 ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์

เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้งานในสวนส้มเขียวหวานนั้น ย่อม
ต้องมีการชำรุดเสียหาย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้
อยู่ในสภาพที่จะใช้งานได้ตามปกติ การซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้มีตั้งแต่
การซ่อมแซมเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ จนถึงการเปลี่ยนอะไหล่ชิ้นส่วนใหญ่ ๆ เครื่องมือและอุปกรณ์
ต่าง ๆ ที่ต้องทำการซ่อมแซมอยู่เสมอ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องคั้นน้ำออก เครื่องรคน้ำ
และเครื่องฉีดยา เป็นต้น

เนื่องจากการซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีตั้งแต่การซ่อมแซมเพียงเล็ก ๆ
น้อย ๆ จนถึงการเปลี่ยนอะไหล่ชิ้นส่วนใหญ่ ๆ ดังนั้นจำนวนเงินค่าซ่อมแซมในแต่ละครั้งจึง
ไม่เท่ากัน ประกอบกับช่วงเวลาที่ทำการซ่อมแซมไม่แน่นอนว่าจะเป็นปีใด ดังนั้นในการ
คำนวณค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์จึงใช้วิธีการถัวเฉลี่ย 50 ส่วน โดยสมมุติว่าค่าซ่อม-
แซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่อไร่ของแต่ละปีจะเท่ากัน รวมค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์
เฉลี่ยไร่ละ 85.58 บาท/ปี (ตารางที่ 25)

จากรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น (2.1-2.7)
สามารถสรุปค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเฉลี่ยต่อไร่ โดยแยกตามปีที่ปลูกได้ดังนี้ คือ ช่วงสัม
อายุ 1 ปี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 3,017 บาท/ปี ช่วงสัมอายุ 2 ปี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ
6,285.21 บาท/ปี ช่วงสัมอายุ 3 ปี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 6,649.86 บาท/ปี ช่วงสัม
อายุ 4-6 ปี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 10,015.74 บาท/ปี ช่วงสัมอายุ 7-9 ปี ค่าใช้จ่าย
เฉลี่ยไร่ละ 11,899.40 บาท/ปี และช่วงสัมอายุ 10-12 ปี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ
10,828.16 บาท/ปี (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 25. แสดงค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นส้ม	จำนวนเงิน (บาท)
1	10	26,580	-
2-3	10	22,572	5,100
4-6	10	33,130	93,000
7-9	10	26,400	90,000
10-12	10	19,140	55,000
รวม	50	127,822	243,100
ค่าซ่อมแซมเฉลี่ยต่อไร่/ปี		45	85.58 ¹

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{ค่าซ่อมแซมเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนต้นส้มรวม}} \times 45 \text{ ต้น}$$

ตารางที่ 26. แสดงค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี แยกตามปีที่ปลูก

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4-6	ปีที่ 7-9	ปีที่ 10-12
ค่านุ้ยคอก	-	374.68	374.68	631.46	795.23	868.20
ค่านุ้ยเคมี	233.73	979.23	979.23	1,785.35	2,309.63	1,825.29
ค่ายาปราบศัตรูพืช	511.29	2,595.69	2,595.69	3,342.74	3,690.34	3,279.78
ค่าแรงงาน	1,833.52	1,740.03	1,740.03	2,107.84	2,264.44	2,243.55
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น						
น้ำมันสำหรับเครื่องพ่นยาและตัดหญ้า	138.02	229.17	229.17	253.33	275.92	247.10
น้ำมันสำหรับเครื่องรถน้ำและสูบน้ำ	153.79	205.61	205.61	274.60	316.66	289.04
น้ำมันหล่อลื่น	67.07	75.22	75.22	86.72	93.99	84.80
ค่าวัสดุต่าง ๆ						
ไม้ค้ำกิ่งส้ม	-	-	279.88	1,151.29	1,554.68	1,475.64
เชือกในล่อน	-	-	84.77	296.83	512.93	429.18
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	85.58	85.58	85.58	85.58	85.58	85.58
รวม	3,017	6,285.21	6,649.86	10,015.74	11,899.40	10,828.16

3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน ค่าภาษีที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์

3.1 ค่าเช่าที่ดิน

จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวานพบว่า ที่ดินที่ใช้ทำสวนส้มเขียวหวานนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ที่ดินของตนเอง และที่ดินเช่า ที่ดินที่เป็นของตนเองบางรายเป็นที่ดินที่จับจองและตกทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ บางรายเป็นที่ดินที่ซื้อไว้นานหลายปีแล้ว ดังนั้นในการคำนวณค่าใช้จ่ายที่ดินจึงใช้ราคาค่าเช่าที่ดินเป็นเกณฑ์ โดยได้สอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวานในจังหวัดปทุมธานีสำหรับค่าเช่าที่เป็นอยู่ในปีที่ทำการสัมภาษณ์ (พ.ศ.2527) พบว่า ค่าเช่าที่ดินโดยเฉลี่ยไร่ละ 500 บาท/ปี จึงใช้ราคาดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุน

3.2 ค่าภาษีที่ดิน

จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน ไม่สามารถได้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าภาษีที่ดิน เนื่องจาก

1. ผู้เป็นเจ้าของที่ดินเป็นผู้เสียภาษีที่ดินเอง ดังนั้นเกษตรกรที่เช่าที่ดินเพื่อทำสวนส้มเขียวหวานจึงไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับค่าภาษีที่ดิน
2. เกษตรกรจำรายละเอียดเกี่ยวกับค่าภาษีที่ดินไม่ได้
3. เกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวานบางรายไม่ใช่เจ้าของสวนส้ม แต่เป็นเพียงผู้รับจ้างในการควบคุมดูแลรักษาสวนส้มแทนเจ้าของสวน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้ใช้วิธีการสอบถามกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอธัญบุรีพบว่า ค่าภาษีที่ดินจะแตกต่างกันไปตามสภาพของพื้นที่ในท้องที่นั้น ๆ ค่าภาษีที่ดินสูงสุดเฉลี่ยไร่ละ 35 บาท/ปี ตามหลักความระมัดระวังจึงใช้อัตราภาษีที่ดินสูงสุดเฉลี่ยไร่ละ 35 บาท/ปี เป็นเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุน

หลักความระมัดระวัง หมายถึงว่า ในกรณีที่อาจเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีได้มาก

กว่าหนึ่งวิธี นักบัญชีควรเลือกวิธีที่จะแสดงสินทรัพย์และกำไรในเชิงค่าไว้ก่อน¹

3.3 ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์

เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องร่อนน้ำ เครื่องพ่นยา เครื่องตัดหญ้า เครื่องตุกเลน กรรไกรตัดกิ่งส้ม มีดคายหญ้า จอบ และแฉลง เป็นต้น

การคิดค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ ได้ใช้วิธีเส้นตรง (Straight Line Method) โดยคิดตามอายุการใช้งานของเครื่องมือและอุปกรณ์แต่ละประเภท และถือว่าเมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งานแล้ว เครื่องมือและอุปกรณ์ดังกล่าวจะไม่นำมาใช้งานและจำหน่ายไม่ได้ ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์เฉลี่ยไร่ละ 405.34 บาท/ปี (ตารางที่ 27)

จากรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เฉลี่ยต่อไร่ได้ 940.34 บาท/ปี ดังในตารางที่ 28

จากรายละเอียดของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสวนส้มเขียวหวานที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ได้นำมาสรุปเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ตั้งแต่ปีที่ 1-12 ได้ดังนี้คือ ช่วงปีที่ 1 ต้นทุนเฉลี่ย 7,338.72 บาท/ไร่/ปี ช่วงปีที่ 2 ต้นทุนเฉลี่ย 7,225.55 บาท/ไร่/ปี ช่วงปีที่ 3 ต้นทุนเฉลี่ย 7,590.20 บาท/ไร่/ปี ช่วงปีที่ 4-6 ต้นทุนเฉลี่ย 10,956.08 บาท/ไร่/ปี ช่วงปีที่ 7-9 ต้นทุนเฉลี่ย 12,839.74 บาท/ไร่/ปี และช่วงปีที่ 10-12 ต้นทุนเฉลี่ย 11,768.50 บาท/ไร่/ปี (ตารางที่ 29)

จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ปีที่ 1 ที่เริ่มปลูกส้มเขียวหวาน ต้นทุนจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงช่วงปีที่ 7-9 ต้นทุนจะสูงที่สุด หลังจากนั้นต้นทุนจะลดลง ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อต้นส้มเขียวหวานมีอายุมากขึ้นเกษตรกรจะเพิ่มการบำรุงรักษามากขึ้นเพื่อเพิ่มจำนวนผลผลิต แต่หลังจากที่ต้นส้มเขียวหวานมีอายุ 10 ปีขึ้นไปแล้ว เกษตรกรจะลดการบำรุงรักษาลง เพราะถึง

¹นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, สมาคม, มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2524), หน้า 5.

ตารางที่ 27. แสดงค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์

ลำดับที่	รายการ	จำนวน ส่วน	จำนวนต้นล้ม	จำนวน หน่วย	จำนวนเงิน (บาท)	อายุ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา ¹ เฉลี่ยต่อไร่/ปี (บาท)
1	เครื่องสูบน้ำพร้อมถ่อน้ำ	50	127,822	54	1,444,500	10	50.85
2	เครื่องกั้นน้ำออก	50	127,822	19	422,000	10	14.86
3	เครื่องร่อนน้ำพร้อมเรือครบชุด	50	127,822	122	2,100,100	10	73.93
4	เครื่องพ่นยาพร้อมเรือครบชุด	50	127,822	76	1,868,700	10	65.79
5	เครื่องตัดหญ้า	50	127,822	144	538,100	3	63.15
6	กรรไกรตัดกิ่งล้ม	50	127,822	308	59,170	5	4.17
7	มีดคาบหญ้า	50	127,822	594	38,295	3	4.49
8	ภาชนะเก็บล้ม	50	127,822	8,780	262,470	2	46.20
9	เรือชนล้ม	50	127,822	126	712,200	10	25.07
10	เครื่องฉีดยาช่วยมือ	50	127,822	125	26,140	3	3.07
11	จอบ	50	127,822	208	23,335	3	2.74
12	แกลง	50	127,822	138	3,207	3	0.38
13	ท่อระบายน้ำฝังดิน	50	127,822	111	779,950	12	22.88
14	บ่อพักน้ำ	50	127,822	11	603,000	12	17.69
15	เครื่องคูคเลน	50	127,822	13	286,000	10	10.07
ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่นำส่วนล้มเขี้ยวหวาน จำนวน 50 ราย					9,167,167		405.34

$$\text{ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{จำนวนเงิน}}{\text{อายุใช้งาน}} \times \frac{45 \text{ วัน}}{\text{จำนวนต้นล้ม}}$$

ตารางที่ 28. แสดงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เจลี่ยต่อไร่ต่อปี

ประเภทค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่/ปี (บาท)
ค่าเช่าที่ดิน	500
ค่าภาษีที่ดิน	35
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์	405.34
รวม	940.34

ตารางที่ 29. แสดงต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี แยกตามปีที่ปลูก

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4-6	ปีที่ 7-9	ปีที่ 10-12	รวมต้นทุน 12 ปี
ค่าใช้จ่ายในการปลูก							
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน							
ค่าขุดคันล้อมกันน้ำ	1,075.92						1,075.92
ค่าไถพื้นที่	114.75						114.75
ค่าไถแนว	114.75						114.75
ค่าขอยร่อง	992.57						992.57
ค่าทำโชคส้ม	80.55						80.55
ค่าปูนขาว	97.88						97.88
ค่าปุ๋ยในการปลูก	167.31						167.31
ค่ากิ่งพันธุ์	726.75						726.75
ค่าวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูก							
ค่าไม้รวก	10.01						10.01
ค่าเชือกพลาสติก	0.89						0.89
ค่าปุ๋ยคอก	-	374.68	374.68	631.46	795.23	868.20	7,634.03
ค่าปุ๋ยเคมี	233.73	979.23	979.23	1,785.35	2,309.63	1,825.29	19,953
ค่ายาปราบศัตรูพืช	511.29	2,595.69	2,595.69	3,342.74	3,690.34	3,279.78	36,641.25
ค่าแรงงาน	1,833.52	1,740.03	1,740.03	2,107.84	2,264.44	2,243.55	25,161.07
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น							
ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องพ่นยาและ							
ตัดหญ้า	138.02	229.17	229.17	253.33	275.92	247.10	2,925.41
ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องรถน้ำและ							
สูบน้ำ	153.79	205.61	205.61	274.60	316.66	289.04	3,205.91
ค่าน้ำมันหล่อลื่น	61.07	75.22	75.22	86.72	93.99	84.80	1,008.04
ค่าวัสดุต่าง ๆ							
ค่าไม้ค้ำกิ่งส้ม	-	-	279.88	1,151.29	1,554.68	1,475.64	12,824.71
ค่าเชือกไนล่อน	-	-	84.77	296.83	512.93	429.18	3,801.59
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	85.58	85.58	85.58	85.58	85.58	85.58	1,026.96
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ							
ค่าเช่าที่ดิน	500	500	500	500	500	500	6,000
ค่าภาษีที่ดิน	35	35	35	35	35	35	420
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์	405.34	405.34	405.34	405.34	405.34	405.34	4,864.08
รวมต้นทุนแต่ละปี	7,338.72	7,225.55	7,590.20	10,956.08	12,839.74	11,768.50	128,847.43

แม้จะเพิ่มการบำรุงรักษาก็จะไม่ทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

จากตารางที่ 29 ให้นำมาสรุปต้นทุนตลอดอายุของการปลูกส้มเขียวหวาน 12 ปี เฉลี่ยต่อไร่ โดยคิดเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์ไว้ในตารางที่ 30

จากตารางที่ 30 ต้นทุนทั้งหมดตลอดอายุของส้มเขียวหวานจะแบ่งเป็น ค่าใช้จ่ายในการปลูกเสีย 2.62% ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา 88.62% และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 8.76% และในส่วนของค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา จะเห็นว่าค่ายาปราบศัตรูพืชเป็นต้นทุนที่สูงที่สุด คือ 28.44% ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ยเคมี และค่าวัสดุตามลำดับ คิดเป็น 19.53% 15.49% และ 12.90% ของต้นทุนทั้งหมดตามลำดับ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าค่ายาปราบศัตรูพืชถือเป็นต้นทุนที่สำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่ ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ยเคมี และค่าวัสดุตามลำดับ

รายได้จากการปลูกส้มเขียวหวาน

รายได้จากการปลูกส้มเขียวหวานขึ้นอยู่กับปริมาณส้มเขียวหวานและราคาส้มเขียวหวานที่จำหน่ายได้ในแต่ละปี

1. ปริมาณ

ส้มเขียวหวานจะเก็บผลผลิตได้ในสิ้นปีที่ 3 ของการปลูกส้มเขียวหวานเป็นต้นไป จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวานจำนวน 50 ราย ถึงจำนวนผลผลิตที่เก็บได้แล้วนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยแยกตามช่วงอายุของส้มไว้ในตารางที่ 31

จากตารางที่ 31 สรุปผลผลิตที่เก็บได้เฉลี่ยต่อไร่ได้ดังนี้คือ ช่วงปีที่ 3 ผลผลิตเฉลี่ย 708.65 กก./ไร่/ปี ช่วงปีที่ 4-6 ผลผลิตเฉลี่ย 3,721.70 กก./ไร่/ปี ช่วงปีที่ 7-9 ผลผลิตเฉลี่ย 4,449.72 กก./ไร่/ปี และช่วงปีที่ 10-12 ผลผลิตเฉลี่ย 3,665.36 กก./ไร่/ปี

จะเห็นว่านับตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป ต้นส้มเขียวหวานจะให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงช่วงปีที่ 7-9 จำนวนผลผลิตจะสูงที่สุด หลังจากนั้นจำนวนผลผลิตจะลดลง

ตารางที่ 30. สรุปต้นทุนตลอดอายุของการปลูกส้มเขียวหวาน 12 ปีเฉลี่ยต่อไร่

	จำนวนเงิน	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
ค่าใช้จ่ายในการปลูก		
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน	2,476.42	1.92%
ค่าปุ๋ยในการปลูก	167.31	0.13%
ค่ากิ่งพันธุ์	726.75	0.56%
ค่าวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูก	<u>10.90</u>	<u>0.01%</u>
	<u>3,381.38</u>	<u>2.62%</u>
ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา		
ค่าปุ๋ยคอก	7,634.03	5.92%
ค่าปุ๋ยเคมี	19,953	15.49%
ค่ายาปราบศัตรูพืช	36,641.25	28.44%
ค่าแรงงาน	25,161.07	19.53%
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น	7,139.36	5.54%
ค่าวัสดุต่าง ๆ	16,626.30	12.90%
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	<u>1,026.96</u>	<u>0.80%</u>
	<u>114,181.97</u>	<u>88.62%</u>
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
ค่าเช่าที่ดิน	6,000	4.66%
ค่าภาษีที่ดิน	420	0.33%
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์	<u>4,864.08</u>	<u>3.77%</u>
	<u>11,284.08</u>	<u>8.76%</u>
รวมต้นทุนทั้งหมด	<u>128,847.43</u>	<u>100.00%</u>

ตารางที่ 31. แสดงผลผลิตและรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีแยกตามปีที่ปลูก

ปีที่ปลูก (อายุ)	จำนวนสวน	จำนวนต้นส้ม (ต้น)	จำนวนผลผลิต (กิโลกรัม)	จำนวนผลผลิตเฉลี่ย ¹ ต่อไร่/ปี (กิโลกรัม)	รายได้เฉลี่ย ² ต่อไร่/ปี
1	10	26,580	-	-	-
2	5	13,250	-	-	-
3	5	9,322	146,800	708.65	3,188.93
4-6	10	33,130	2,740,000	3,721.70	16,747.65
7-9	10	26,400	2,610,500	4,449.72	20,023.74
10-12	10	19,140	1,559,000	3,665.36	16,494.12

ที่มา : จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวาน จำนวน 50 ราย

$$^1 \text{จำนวนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \frac{\text{จำนวนผลผลิตแต่ละช่วงปี}}{\text{จำนวนต้นส้มแต่ละช่วงปี}} \times 45 \text{ ต้น}$$

$$^2 \text{รายได้เฉลี่ยต่อไร่/ปี} = \text{จำนวนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่/ปี} \times 4.50 \text{ บาท}$$

2. ราคา

ราคาส้มเขียวหวานจะแตกต่างกันตามคุณภาพของส้มเขียวหวาน สภาพของอุปสงค์และอุปทานของส้มเขียวหวาน ตลอดจนการแข่งขันจากผลไม้ชนิดอื่น ๆ จากการสอบถามเกษตรกรที่ทำสวนส้มเขียวหวานถึงราคาส้มเขียวหวานที่จำหน่ายได้ในช่วงปี 2527 ปรากฏว่า ราคาส้มเขียวหวานลดค่าลงมากเหลือราคาที่จำหน่ายได้เพียงกิโลกรัมละ 4-5 บาทเท่านั้น ถึงแม้ในช่วงระหว่างปี 2527 ราคาส้มเขียวหวานจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอก็ตาม แต่ในช่วงเวลาที่ราคาส้มเขียวหวานสูงขึ้น เกษตรกรก็มักจะไม่มีส้มจำหน่ายแล้ว หรือถ้ามีก็มีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น เพราะส่วนใหญ่ส้มเขียวหวานจะเก็บผลผลิตได้ในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาส้มเขียวหวานลดค่าลงมาก

ในการคำนวณรายได้จากการปลูกส้มเขียวหวาน จึงใช้ราคาตัวเฉลี่ย 4.50 บาท เป็นเกณฑ์ในการคำนวณรายได้ ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 31

จากตารางที่ 31 แสดงรายได้จากการปลูกส้มเขียวหวานเฉลี่ยต่อไร่ได้ดังนี้คือ ช่วงปีที่ 3 รายได้เฉลี่ย 3,188.93 บาท/ไร่/ปี ช่วงปีที่ 4-6 รายได้เฉลี่ย 16,747.65 บาท/ไร่/ปี ช่วงปีที่ 7-9 รายได้เฉลี่ย 20,023.74 บาท/ไร่/ปี และช่วงปี 10-12 รายได้เฉลี่ย 16,494.12 บาท/ไร่/ปี จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป รายได้จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงช่วงปีที่ 7-9 รายได้สูงที่สุด หลังจากนั้นรายได้เริ่มลดลง

ผลตอบแทนจากการปลูกส้มเขียวหวาน

จากข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้จากการปลูกส้มเขียวหวานตามที่กล่าวมาแล้ว ได้นำมาแสดงเปรียบเทียบหาผลกำไรและขาดทุนสุทธิเฉลี่ยต่อไร่/ปี ดังในตารางที่ 32

อนึ่ง เนื่องจากในปีที่ 1 และปีที่ 2 ต้นส้มเขียวหวานยังไม่ให้ผลผลิต ดังนั้นการคำนวณผลกำไรและขาดทุนสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ในแต่ละปี จึงได้ทำการเฉลี่ยรายจ่ายลงทุนของปีที่ 1 และปีที่ 2 ตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่ 3-12 เป็นระยะเวลา 10 ปีปีละเท่า ๆ กัน

อย่างไรก็ดี โดยหลักการที่ถูกต้องแล้วควรเฉลี่ยรายจ่ายลงทุนของปีที่ 1 และปีที่ 2 ตามปริมาณผลผลิตที่เก็บได้ในแต่ละปี แต่เนื่องจากรายจ่ายลงทุนของปีที่ 1 และปีที่ 2 มีจำนวน

7,338.72 บาท และ 7,225.55 บาทตามลำดับ เฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่ายประมาณปีละ 733.87 บาท และ 722.55 บาทตามลำดับ ซึ่งไม่ทำให้ผลการวิเคราะห์เปลี่ยนแปลงไปโดยมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงนำรายจ่ายลงทุนของปีที่ 1 และปีที่ 2 เฉลี่ยตัดจำหน่ายเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปี ตั้งแต่ปีที่ 3-12 เป็นระยะเวลา 10 ปี ๆ ละเท่า ๆ กัน

จากตารางที่ 32 จะเห็นได้ว่า การทำสวนส้มเขียวหวานเริ่มมีรายได้ในปีที่ 3 แต่เนื่องจากจำนวนผลผลิตที่ได้มีปริมาณที่น้อยจึงทำให้เกิดผลขาดทุนสุทธิเฉลี่ย 5,857.69 บาท/ไร่/ปี พอช่วงปีที่ 4-6 จำนวนผลผลิตเริ่มเพิ่มขึ้น ถึงแม้ต้นทุนจะเพิ่มขึ้นแต่การเพิ่มขึ้นของรายได้มีมากกว่าการเพิ่มขึ้นของต้นทุนทำให้เกิดผลกำไรสุทธิเฉลี่ย 4,335.15 บาท/ไร่/ปี รายได้และผลกำไรสุทธิจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสูงที่สุดในช่วงปีที่ 7-9 โดยมีผลกำไรสุทธิเฉลี่ย 5,727.58 บาท/ไร่/ปี หลังจากนั้นรายได้และผลกำไรสุทธิเริ่มลดลงเนื่องจากจำนวนผลผลิตที่เก็บได้เริ่มลดลงนั่นเอง ทำให้เหลือผลกำไรสุทธิเฉลี่ย 3,269.20 บาท/ไร่/ปี อย่างไรก็ตามตลอดอายุของการปลูกส้มเขียวหวานซึ่งประมาณ 12 ปีนั้น จะได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยรวมทั้งสิ้น ไร่ละ 34,138.03 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 20.95 ของรายได้ทั้งหมด

ตารางที่ 32. แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนและรายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี แยกตามปีที่ปลูก

	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4-6	ปีที่ 7-9	ปีที่ 10-12	รวม
ค่าใช้จ่ายในการปลูก							
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน							1,075.92
ค่าขุดดินล้อมกิ่งไม้	1,075.92						
ค่าไถพื้นที่	114.75						114.75
ค่าไถแถว	114.75						114.75
ค่าใส่ปุ๋ยรอง	992.57						992.57
ค่าทำโซลัน	80.55						80.55
ค่าปุ๋ยขาว	97.88						97.88
ค่าปุ๋ยในการปลูก	167.31						167.31
ค่ากิ่งพันธุ์	726.75						726.75
ค่าวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการปลูก							10.01
ค่าไม้รวก	10.01						
ค่าเชือกพลาสติก	0.89						0.89
ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา							7,634.03
ค่าปุ๋ยหอก	-	374.68	374.68	631.46	795.23	868.20	
ค่าปุ๋ยเคมี	233.73	979.23	979.23	1,785.35	2,309.63	1,825.29	19,953
ค่ายาปราบศัตรูพืช	511.29	2,595.69	2,595.69	3,342.74	3,690.34	3,279.78	36,641.25
ค่าแรงงาน	1,833.52	1,740.03	1,740.03	2,107.84	2,264.44	2,243.55	25,161.07
ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องพ่นยาและตัดหญ้า	138.02	229.17	229.17	253.33	275.92	247.10	2,925.41
ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องรถน้ำและสูบน้ำ	153.79	205.61	205.61	274.60	316.66	289.04	3,205.91
ค่าน้ำมันหล่อลื่น	61.07	75.22	75.22	86.72	93.99	84.80	1,008.04
ค่าวัสดุต่าง ๆ			279.88	1,151.29	1,554.68	1,475.64	12,824.71
ค่าไม้ค้ำกิ่งส้ม	-	-	84.77	296.83	512.93	429.18	3,801.59
ค่าเชือกไนล่อน	-	-	85.58	85.58	85.58	85.58	1,026.96
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	85.58	85.58	85.58	85.58	85.58	85.58	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ							6,000
ค่าเช่าที่ดิน	500	500	500	500	500	500	
ค่าภาษีที่ดิน	35	35	35	35	35	35	420
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์	405.34	405.34	405.34	405.34	405.34	405.34	4,864.08
รวมต้นทุนแต่ละปี	7,338.72	7,225.55	7,590.20	10,956.08	12,839.74	11,768.50	128,847.4
รายจ่ายลงทุนของปีที่ 1 ตัดจำหน่าย	(7,338.72)	-	733.87	733.87	733.87	733.87	-
รายจ่ายลงทุนของปีที่ 2 ตัดจำหน่าย	-	(7,225.55)	722.55	722.55	722.55	722.55	-
รวมต้นทุนทั้งสิ้นแต่ละปี			9,046.62	12,412.50	14,296.16	13,224.92	128,847.43
รายได้เฉลี่ย/ไร่/ปี			3,188.93	16,747.65	20,023.74	16,494.12	162,985.46
กำไร (ขาดทุน) สุทธิเฉลี่ย/ไร่/ปี			(5,857.69)	4,335.15	5,727.58	3,269.20	34,138.03